

Toespraak van minister Bussemaker bij het 10-jarig jubileum Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit (LOWI)

Toespraak | 26-11-2014

Toespraak van minister Bussemaker (OCW) bij het 10-jarig jubileum Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit (LOWI).

Dames en heren,

Waar zou de mens zijn zonder nieuwsgierigheid? Niet waar we nu zijn, zoveel weet ik zeker.

- Geen maanlanding.
- Geen onderzoek op een komeet naar de oorsprong van het leven op aarde.
- Geen medicijnen.
- Geen technologische innovaties.
- Geen zelfkennis.

Vier eeuwen geleden legde Newton de grondslag voor de natuurkunde met zijn Principia Mathematica. De natuurkunde heeft zich sindsdien enorm ontwikkeld. Met elk gestelde vraag, elk onderzoek en elk geanalyseerd onderzoeksresultaat kwamen we een trede hoger te staan.

Maar, zoals de Volkskrant in januari schreef, in deze tijd zou Newton geen schijn van kans maken om hoogleraar te worden. Zijn H-index score zou namelijk 1 zijn.

Wat flauw wellicht, maar naar mijn idee geeft het wel goed aan hoe belangrijk het is om een onderscheid te maken tussen de kwaliteit van een onderzoek en de integriteit van de onderzoeker.

Met de kennis van nu, zouden we waarschijnlijk de nodige vraagtekens plaatsen bij Newton's onderzoek. En ook wetenschappelijke integriteit was in die tijd al een hot item. Tegelijk blijven Newtons ideeën, die talloze anderen inspireerden, van grote waarde.

Over integriteit in de wetenschap is al veel gezegd en geschreven. Doorgaans volgt een discussie over wat integer is, in de slipstream van een fraudegeval.

We zagen het bij de discussie rondom 'zelf-citeren'. Het is goed dat men binnen de wetenschap op zo'n moment blijk geeft van zelfreinigend vermogen. Maar ik heb me ook verbaasd over deze discussie. Ook ik heb aan zelfcitatie gedaan. En u ook denk ik. Maar wel met verwijzingen.

In het advies van dit voorjaar van de KNAW, over correct citeren, staat dat de gedragscode over hergebruik van materiaal, aanvulling en articulatie behoeft. En dat terughoudendheid geboden is bij het beoordelen van publicaties uit het verleden op basis van niet bestaande regels over hergebruik.

En vanavond wordt de visie wetenschap 2025 gepresenteerd in Rotterdam. Een gezamenlijk gedragen visie, waarmee we benadrukken hoe goed de Nederlandse wetenschap ervoor staat – óók als het gaat om het 'zelfreinigend vermogen' en het bewaken van de integriteit in gevallen van plagiaat of zelfs fraude.

Op een aantal universiteiten wordt bijvoorbeeld aandacht gegeven aan integere wetenschapsbeoefening als onderdeel van de opleiding van onderzoekers. En ik noem ook het recent actualiseren van de Nederlandse gedragscode wetenschapsbeoefening, waarbij onder meer regels voor zelfcitatie zonder bronvermelding zijn opgenomen.

Toch zou meer ruimte voor zelfbezinning, in alle rust, welkom zijn. Dit zelfonderzoek zou antwoorden kunnen opleveren over hoe we de normen omtrent het uitvoeren van onderzoek helder geformuleerd én goed "tussen de oren" krijgen.

En moet de gedragscode wetenschapsbeoefening hierbij niet een scherper onderscheid maken tussen wat wenselijk gedrag is en wat de integriteitsnormen werkelijk schendt?

Kennelijk zijn dit soort vragen in het verleden onvoldoende beantwoord. Want bij elk fraudegeval begint de discussie over integriteit en kwaliteit opnieuw.

Het is daarom een goede ontwikkeling dat steeds meer organisaties zich bij het LOWI aansluiten. Tegelijk zet dit een druk op hoe het orgaan in de huidige vorm verder kan opereren.

Terecht bracht Kees Schuyt net de toenemende internationale samenwerking tussen onderzoekers ter sprake. En het feit dat er Europese of internationale harmonisatie nodig is.

Wij gaan daarom met het LOWI en daarbij aangesloten instellingen kijken hoe zijn positie en functie verder kan worden versterkt. Dat kan bijvoorbeeld door, zoals gebruikelijk in een aantal andere landen, de rol en de bevoegdheden van het orgaan te verruimen en wettelijk te verankeren.

Ik zie idealiter een nationale organisatie voor wetenschappelijke integriteitsvraagstukken ontstaan, waarbij zowel publieke als private partijen zijn aangesloten. Graag ga ik hierover met alle betrokken partijen in gesprek.

Tot slot dames en heren, nog even dit:

Kees Schuyt neemt op 1 december afscheid als voorzitter van het LOWI. En hoewel dit geen afscheidssymposium voor jou is, Kees, wil ik er toch even aandacht aan geven. Je hebt je negen jaar lang onbezoldigd ingezet om het landelijk integriteitsorgaan van de grond te krijgen. Dat is je gelukt. En hoe, het LOWI is inmiddels een autoriteit in de academische wereld. Dat is jouw verdienste. Heel veel dank daarvoor.

Bron: <http://rijksoverheid.archiefweb.eu/#archive>

Zoekterm: toespraak minister Bussemaker Landelijk Orgaan

Gedownload: 18-2-2019